

SENTIMENTS I TREBALLS

Memòria del Curs 1979-80 a l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya *

per

JOSEP -D. GUÀRDIA I CANELA
*Secretari de l'Acadèmia de
Jurisprudència i Legislació de Catalunya*

El 19 de desembre de 1979 l'Acadèmia era plena del sentiment de joia. En aquest mateix Saló s'havia celebrat la sessió pública i solemne d'inauguració del Curs Acadèmic 1979-80. Es commemoraven els vint-i-cinc anys de la reorganització acadèmica; s'havia tributat un merescut homenatge a un dels importants juristes catalans que ocuparen la Presidència de la Corporació en aquest període, amb el discurs d'Octavi Saltor sobre el tema: «Joan Ventosa i Calvell (1879-1959), un jurisconsult, humanista i polític»; a la Memòria es recollien els generals sentiments d'illusió i esperança per al proper futur; en sessió ordinària de la mateixa data s'havia nomenat Acadèmic corresponent al Degà de l'Illustre Col·legi d'Advocats de Mallorca, Sr. Bartomeu Mulet i Daza i s'havia produït l'estatutària renovació de càrrecs de la Junta de Govern amb la reelecció del Sr. Casals com a President, Figa com a Censor i Guàrdia com a Secretari i el nomenament del Sr. Puig Ferriol com a Vice-Secretari.

Passaren només vuit dies per a que la joia es transformés en tristesa incommensurable. El 27 de desembre moria Ramon Maria Roca i Sastre. L'any 1979 s'en anava arrabassant-nos el primer dels juristes catalans contemporanis, un dels pilars fonamentals de l'Acadèmia de la que fou President, efectiu entre 1966-69, i honorari fins a la seva mort. Sense Condomines i Roca — quants parallelismes no es podrien fer entre ells des de la comú naixença a les lleiditanes Segarra i Urgell fins a la mort en el mateix any — l'Acadèmia dels 80 no podia ésser la mateixa. L'Acadèmia plora — va dir el nostre President — a la sessió necrològica d'homenatge pòstum a Roca, i les sentides paraules de Faus — que en plenitud d'activitat i mestratge completa el triumvirat d'una generació gloriosa — llegint la preceptiva necrologia a la primera sessió posterior produïren els moments de més alta emotivitat a la sala de l'Acadèmia.

La Corporació adoptà de seguida l'acord de fer tot el possible per homenatjar la figura de Roca a la manera que, ben segur, ell hauria volgut; procurant que la seva obra arribi a les generacions posteriors per continuar el seu mestratge. I així

---

* Llegida a la sessió extraordinària, pública i solemne, celebrada al Saló d'Actes de l'Iltre. Col·legi d'Advocats de Barcelona el dia 26 de novembre de 1980.

es nomenà una Comissió presidida pel Sr. Obiols, i integrada amb ell pels senyors Faus, Puig Ferriol i Guàrdia per a que, amb estreta col·laboració amb el seu fill Lluís — ja Acadèmic *in pectore* — pugués dur a terme l'encàrrec.

Recentment la Comissió ha lliurat el seu informe, amb la conclusió unànim de que calia publicar tot el que s'havia trobat: un exhaustiu estudi sobre «La legítima» uns profunds, encara que inacabats, comentaris a la Compilació, i una extensa — més de 100 — col·lecció de dictàmens, notes, laudes i altres documents.

El 14 de maig es celebrà la sessió pública i solemne en homenatge pòstum a Roca. Després d'un sentit record expressat pel President Casals, pronuncià una conferència sobre el tema «Ramon Maria Roca i Sastre, jurista i mestre», el nostre Acadèmic corresponent i Notari de Madrid, Joan Vallet i de Goytisolo. També el Degà del Col·legi d'Advocats i Vicepresident de l'Acadèmia Sr. Pintó s'adherí a l'homenatge en nom dels col·legiats barcelonins, finalment, i per una rellevant coincidència, fou el mateix Lluís Roca-Sastre i Muncunill qui en nom del Notariat pronuncià unes paraules que serviren d'emocionada cloenda de l'acte.

No fou aquesta, malauradament, l'única sessió d'homenatge pòstum que s'hagué de celebrar en el curs passat. Complimentant un acord corporatiu del curs anterior, el dia 21 de maig de 1980 i a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de la Ciutat de Vic, a on va néixer i que tan estimava, l'Acadèmia celebrà una sessió pública i solemne en homenatge pòstum al Sr. Joan Anglada i Vilardebó. L'acte consistí fonamentalment en la lectura per part del Sr. Puigdecamet col·laborador d'Anglada al despatx professional d'advocat, del discurs d'ingrés a l'Acadèmia que havia acabat d'escriure poc temps abans de deixar-nos, titolat «El dret de la terra i a la terra». Contestà en nom de la Corporació el Sr. Faus i el tradicional elogi de la figura de l'ingressant, tingué, en aquest cas, una significació especialment emotiva.

* * *

Les vacants produïdes per la mort d'Anglada, Condomines i Roca, foren oportunament declarades, publicant-se, per primera vegada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, els corresponents anuncis. La vacant d'Anglada restà deserta per no haver-se presentat cap candidat, atès que, com es deia a la convocatòria, estava especialment destinada a juristes amb residència a Catalunya fora de Barcelona. Per a cobrir la del Sr. Condomines resultà elegida la Sra. Encarna Roca i Trias, Professora Agregada de Dret Civil Català, el que suposà l'anecdòtic fet de que fos la primera dona membre de número de la Corporació. I per a succeir en la vacant de Roca i Sastre fou elegit — i em permetria dir que amb especial satisfacció unànim — el seu fill Lluís Roca-Sastre i Muncunill, Notari de Barcelona i en aquell temps Vice-Degà — avui pròxim a accedir al Deganat — del seu Col·legi. També cal esmentar en aquest capítol que, assabentats del retorn del que fou Secretari de l'Acadèmia Sr. Josep Quero i Molares, s'acordà iniciar els tràmits per a anomenar-lo Acadèmic d'honor.

* * *

L'Acadèmia celebrà sessions ordinàries els dies 19 de desembre, 30 de gener, 13 i 27 de febrer, 12 de març, 25 d'abril, 7 i 14 de maig i 11 de juny; i després de l'estiu, el 22 d'octubre i 12 de novembre. Els temes d'actualitat jurídica, les comunicacions dels Acadèmics sobre els més diferents temes objecte de la seva

específica i actualitzada ocupació, i les informacions sobre tota mena de categories i anècdotes de la vida del Dret hi tingueren cabuda. Destaquem en aquest apartat la comunicació del Sr. Pintó sobre el tema: «Causa, valor i eficàcia dels convenis de separació matrimonial» per la seva altura jurídica i l'interès pràctic que comporta.

Moltes estones i fins i tot sessions senceres foren dedicades a l'estudi i discussió de les conseqüències jurídiques de l'Estatut d'Autonomia. El servei a la juridicitat i a Catalunya, consubstancials a la nostra Corporació com ho expressà el President en el curs de la visita efectuada a l'Honorable Jordi Pujol, poc després de la seva presa de possessió com a President de la Generalitat, ho exigien.

I així l'Acadèmia, juntament amb altres rellevants institucions jurídiques catalanes — el Col·legi d'Advocats, el de Notaris, la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Càtedra «Duran i Bas» — organitzà i convocà unes «Jornades sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya». Després d'una intensa preparació i la presentació arreu de Catalunya, es celebraren els dies 15, 16, 22, 23, 29 i 30 d'abril. L'Acadèmia en la persona del seu titular, presidia la sessió dedicada al tema: «Competències de la Generalitat en matèria de Justícia. L'ús del català davant l'Administració», del que fou Coordinador el qui us parla, amb Ponències de Pintó, Guàrdia i Puig Salellas.

En altres sessions tingueren també una intervenció molt destacada diferents acadèmics. Fernández de Villavicencio com a Director Honorari de la «Càtedra Duran i Bas» presidí la sessió sobre «La competència legislativa en matèria de dret privat», coordinada per Encarna Roca autora de la Ponència «L'Estatut i el Dret Civil», i en la que presentaren comunicacions Puig Salellas, «El concepte de dret civil català a l'Estatut de Catalunya», Puig Ferriol, «Les Lleis de Catalunya en matèria de procediment civil», i Faus «L'esdevenidor del dret civil de Catalunya».

En representació del Col·legi d'Advocats de Barcelona, com a Degà, Josep Joan Pintó presidia la sessió sobre «L'Organització territorial a Catalunya», en la que Josep M.ª Vilaseca presentà una comunicació titulada «Sobre l'abast de l'apartat 4 de l'article 5 de l'Estatut».

Com a Degà de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma, Puig Ferriol presidí la sessió sobre «El Parlament de Catalunya», en la que Puig Salellas presentà la comunicació «Les competències de la Generalitat. Consideració especial de les de l'article 12».

Puig i Salellas, Degà del Col·legi de Notaris presidia la sessió sobre «Les finances de la Generalitat», coordinada per Josep M.ª Vilaseca que al mateix temps presentà una comunicació sobre «La distribució de la gestió tributària entre l'Estat i la Generalitat».

L'Acadèmia doncs, tan institucionalment com a través de molts dels seus membres tingué una intervenció especialment rellevant en aquestes Jornades que motivaren la primera visita del President de la Generalitat, Honorable Josep Tarradellas, a aquesta casa, per a presidir la sessió inaugural amb un parlament en què exhortà als juristes a pronunciar-nos amb sinceritat sobre les qüestions debatudes.

La pròxima publicació del llibre contenint tots els treballs presentats en aquesta ocasió, en l'edició del qual ha tingut una intervenció decisiva Josep M.ª Vilaseca, acreditarà la transcendència de les Jornades per a la interpretació del text de l'Estatut.

La funció que estatutàriament correspon a l'Acadèmia s'acompleix no solament amb els treballs de les sessions, sino també amb l'obra que realitzen els Acadèmics, a títol personal trascendent el marc de la Corporació. Deixem-ne testimoni: En el Cicle de Conferències sobre el projecte del Codi Penal, el dia 27 de febrer, el Sr. Octavi Pérez Vitoria inaugurà les sessions parlant de «Innovaciones en la parte general del Código Penal», i el dia 17 d'abril dissertà Miquel Casals sobre «La letra vacía». El 25 de març el Sr. Puig Salellas pronuncià una conferència a la Universitat de Perpinyà sobre «Origen, formació i caràcter del dret català».

Amb motiu de la inauguració de la Delegació del Col·legi de Notaris a Reus, el Sr. Faus pronuncià una conferència sobre «El dret de família a la llum de la Constitució i de l'Estatut». I Faus i Vilaseca foren Ponents d'una conferència-col·loqui al Col·legi d'Economistes sobre «Les competències de la Generalitat segons l'Estatut». Vilaseca conferencià també sobre «El procés de l'autonomia a Catalunya» a l'Institut de Ciències Socials de Barcelona. En el curs sobre «La integración de España en la C.E.E. y el Derecho Internacional Privado», Antonio Polo parlà el 7 de maig sobre «La sociedad anónima europea y su proyección sobre el anteproyecto español de reforma de la sociedad anónima». En el Curs Especial de Dret Matrimonial, professaren el 23 d'octubre, Josep J. Pintó sobre «Investigació i impugnació de la paternitat», i el 12 de novembre, Josep-D. Guàrdia i Canela sobre «La contractació entre cònjuges». Està prevista també la participació del Sr. Gómez de Membrillera. En el Curs de Dret Civil Català, el 17 de novembre, Fernández de Villavicencio donà la lliçó inaugural sobre «La aplicación del Derecho en Cataluña», el dia 24 d'aquest mes, Joan Vallet ha parlat de «El derecho del legitimario»; hi intervindran successivament, Figa, Guàrdia, Faus, Puig Salellas, Roca Trias, Pintó, Casals, Noguera, Roca-Sastre i Gispert. Encarna Roca i Trias com a Directora de la «Càtedra Duran i Bas» càrrec pel que fou nomenada poc abans succeint a Fernández de Villavicencio, conduí amb molt encert les Jornades celebrades a Tossa de Mar el passat mes de setembre sobre «La regionalitat en l'àmbit dels Estatuts d'Autonomia». Octavi Saltor ha seguit conreant, amb èxit, la seva acostumada tasca d'articulista, conferenciant i proloquista sobre els més variats temes socio-jurídics i poètics.

Molt nombrosos han estat els motius de satisfacció de l'Acadèmia per les distincions i mèrits reconeguts als seus membres. Destaquem, en primer lloc, el nomenament d'Ignasi de Gispert Jordà com a Conseller de Justícia en el primer govern estatutari de la Generalitat de Catalunya. La bonhomia del Degà Gispert — el Degà del II Congrés Jurídic Català, que ell mateix va qualificar de Congrés de la gran esperança en el seu memorable discurs inaugural — les seves extraordinàries capacitats de treball personal i d'integració dels més variats esforços, els seus amors insobornables a la Justícia i a Catalunya ens donen les màximes garanties d'encert i èxit en el desplegament de la seva difícil missió en la que sempre comptarà amb el suport incondicional de l'Acadèmia.

En el mateix camp de nomenaments per a càrrecs de servei públic, cal assenyalar que Josep M. Vilaseca ha estat nomenat membre de la Comissió Mixta de Traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat, i de la Comissió Mixta de Valoracions, i Rafael Gómez de Membrillera, membre de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat i President de la Sala 2.ª Civil de l'Audiència Territorial.

I un altre dels Magistrats que integren l'Acadèmia, Francisco Soto i Nieto,

ha volgut incorporar al seu brillant curriculum, el màxim grau universitari, havent-se doctorat per la Universitat de Múrcia — corresponent a la seva Cartagena nativa — amb la qualificació d'excel·lent d'honor, amb la tesi que porta per títol: «La responsabilidad solidaria derivada de los ilícitos culposos civil y penal».

En el camp de les publicacions, la de l'important manual «Fundamentos del Derecho Civil de Cataluña» del que són autors Lluís Puig i Ferriol i Encarna Roca i Trias fou saludat amb complaença pel valor intrínsec i eficàcia didàctica que suposa. Soto Nieto publicà «Correlación entre Acusación y Sentencia» i diferents articles en revistes especialitzades i premsa diària.

I fou també motiu d'un unànim acord de satisfacció, agraïment i felicitació corporatives, la publicació per part del Sr. Carles Obiols i Taberner, del llibre «Ramon Coll i Rodés (1883-1948), jurista, professor i polític», amb pròleg del també Acadèmic, Octavi Saltor.

La REVISTA JURÍDICA DE CATALUNYA, òrgan del Col·legi i de l'Acadèmia, ha comptat, durant el passat curs amb importants aportacions d'Acadèmics. En la part d'estudis monogràfics Vallet de Goytisolo ha anat publicant, en diversos números el seu exhaustiu estudi titolat «Cotejo con la Escuela Histórica de Savigny». Soto Nieto publicà «El razonamiento jurídico y la interpretación del derecho», Josep Maria Vilaseca «L'abast jurídic de l'Estatut de Catalunya» i Antonio Polo juntament amb Eduardo Polo «El futuro de la letra de cambio».

Com estudis pràctics, Encarna Roca publicà «El beneficio de pobreza de la mujer casada catalana». I en la part de Miscel·lània jurídica, Octavi Saltor «Un barceloní a la Sagrada Rota Romana: Mons. Manuel Bonet i Muixi», Encarna Roca «Una importante colección: Los "Comentarios" al Código Civil y Compilaciones forales». Carles Obiols «L'Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat de Catalunya». Es publicaren també la Memòria del Curs passat, el discurs inaugural d'Octavi Saltor i la conferència de Vallet de Goytisolo en la sessió d'homenatge a Roca.

Dèiem al començament d'aquesta ressenya que el Curs 1979-1980 s'havia iniciat amb joia. Cal ara dir que, gràcies a Déu, s'acaba de la mateixa manera.

En la darrera sessió anterior a aquesta inauguració, l'Acadèmia s'assabentà de l'elecció per unanimitat del nostre President, Miquel Casals Colldecarrera, com a membre de número de la «Real Academia de Legislación y Jurisprudencia» amb seu a Madrid, substituïnt precisament en la vacant a Ramon M. Roca i Sastre.

¡Quin altre signe, auguri de fidelitat històrica i d'obertura al futur, podríem tenir millor que aquest!

I en la mateixa sessió es sembrà la llavor d'un fruit de transcendental importància: s'acordà el nomenament d'una Comissió promotora del III Congrés Jurídic Català. Si el I, de 1936, fou qualificat de Congrés de la llibertat recobrada i el II, de Congrés de la gran esperança, tenim la il·lusió de que aquest III que tot just comença a gestar-se sigui ben aviat una esplèndida realitat.